

ACTIVITATEA CONSTRUCTIVĂ A EPISCOPULUI ANDREI MAGIERU ÎN CONTEXTUL CULTURAL-ECLEZIASTIC AL TIMPULUI SĂU

THE CONSTRUCTIVE ACTIVITY OF BISHOPS ANDREI MAGIERU IN THE CULTURAL-CLERICAL CONTEXT OF HIS TIME

Vasile POPEANGĂ,
Universitatea de Vest “Vasile Goldiș” din Arad

Abstract

This work presents the constructive activity conducted by the Bishop of Arad, Andrei Magieru (1936 – 1960) for the establishment of fruitful cooperation relations, on the planes of the Church and national culture, with the other European Christian churches. The Bishop Andrei Magieru suffused this activity of institutional cooperation with an ample character, through the association around the ecclesiastic institutions of the time, of the assembly of cultural-educative institutions, which the European world disposed of: school, public libraries, museums, art institutions scientific research centres. The information in the work illustrates the thesis of association of the European cultural-national area to the ecclesiastic cooperation.

Key-words: *clerical, ethos, issuer, receiver, eparchy, orthodoxy, constructive, axiology, intercultural, multi-culture, culture, spirituality, institution, university, clerical council.*

Cuvinte-cheie: *ecleziastic, etos, emitent, receptor, eparhie, ortodoxie, axiologie, interculturalitate, multiculturalitate, cultură, spiritualitate, sinod.*

Format în mediul academic al orașului Cernăuți, Andrei Magieru a intrat în activitatea bisericească și culturală a credincioșilor ortodocși din raza de acțiune a Consistoriului din Oradea în anul izbucnirii primului conflict mondial: 1914. Etosul academic cernăuțean era dominat de două valori compatibile sub aspect axiologic, multiculturalitatea dinamică a mediului universitar și promovarea activă a valorilor culturii naționale menite a întări “sufletul național”, țel constructiv stabilit de Aron Pumnul. Etosul academic i-a facilitat comunicarea în limbile română, germană, franceză, engleză, maghiară și chiar rusă. Se știe că orice act de comunicare în limba receptorului are o valoare constructivă de creare de punți spre aria de existență a receptorului și de relaționare reciprocă.

În 1914, anul izbucnirii unui distrugător conflict mondial, Andrei Magieru a fost numit “director” al Internatului ortodox din Beiuș. Activitățile sale ulterioare i-au dat posibilitatea îmbogățirii cunoașterii perceptuale, dar și a cultivării artei de comunicare. În 1917 a răspuns pozitiv la chemarea vajnicului modelator de conștiințe care a fost Roman Ciorogariu de a deveni slujitor al Consistoriului din Oradea. În acești ani de dur conflict în care erau angajate și masive forțe militare românești și în cei postbelici, Andrei Magieru a devenit consultant al grupului de ofițeri francezi și englezi care se străduiau să găsească soluții optime pentru stabilirea noii frontiere a României cu Ungaria, deci, stabilirea, din alt unghi politic și național, de proiecte menite să contribuie la construirea unor noi formații statale. După semnarea tratatelor de pace, această activitate s-a încheiat pentru teologul arădean, dar el cunoaște noile forțe cultural-pedagogice ce apar în mediul școlar orădean: profesorii de limba franceză Pascal Zigliara și Jean Boutière. Cu acesta din urmă

stabilește relații de cooperare cultural-educativă ce se va continua până în anii grei ai izbucnirii celui de-al doilea conflict mondial.

În 1924 e ales rector și profesor al Academiei Teologice din Oradea. Ca slujitor al Bisericii Ortodoxe Române și al școlii, posedă o arie de acțiune mult mai extinsă. Este confruntat cu probleme de organizare a instituțiilor școlare primare și a revizoratelor școlare și cu “năvala impunătoare spre școală” existentă în satele românești, de care vorbea în 1929 pedagogul sibian Pavel Roșca.[1]

Ales Episcop al Aradului, Andrei Magieru a urmărit să informeze credincioșii despre relațiile Bisericii Ortodoxe Române cu diferite organizații și instituții bisericești europene. Referindu-se la relațiile Bisericii noastre cu Biserica Anglicană, ierarhul arădean sublinia în raportul Consistoriului plenar către Adunarea Eparhială Arad din 1936 că “în împrejurările grele ale războiului mondial, tot mai mult se resimte necesitatea ca *Bisericile creștine să se apropie și să colaboreze*, în scopul de a se face mai bună viața sufletească a omenirii și în scopul de a pune stavilă pornirilor subversive și dușmănoase creștinătății. La această apropiere se stăruie, mai ales, de către Biserica ortodoxă și cea anglicană”.[2]

Apropierea și înțelegerea doctrinară dintre cele două Biserici s-a făcut în urma discuțiilor purtate la București în iunie 1935 de delegații lor. În urma acestei înțelegeri, reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhul Miron Cristea și Episcopul Andrei Magieru al Aradului, au făcut o vizită la Londra cu scopul de a promova cooperarea dintre cele două Biserici. Pentru continuarea discuțiilor doctrinare și realizarea unei bune colaborări a fost aleasă o delegație a Bisericii Ortodoxe Române, din care făceau parte arhiepiscopul Irineu Mihălcescu și profesorul arădean Vintilă Popescu de la Academia Teologică. În acest mod, prin definirea clară a conceptelor cu care se opera în activitatea misionară și prin fixarea reperelor-cadru, s-a realizat o bună colaborare între cele două Biserici pentru respectarea în viața credincioșilor a principiilor evanghelice.

Spiritul de cooperare frățească a fost extins și asupra altor activități ale Episcopului Andrei Magieru. În 1936 a avut loc la București o conferință mixtă greco-română convocată pentru a discuta cu delegația Patriarhiei ecumenice probleme și aspecte constructive ridicate de problema amplă a organizării Bisericii Ortodoxe din Ungaria. Delegații Patriarhiei ecumenice au precizat că discuția aceasta a fost organizată “după intervenția guvernului ungar către Patriarhia ecumenică”. Planul de organizare a creștinilor ortodocși din Ungaria de către Patriarhia ecumenică prevedea: “toți creștinii ortodocși din Ungaria vor fi organizați de Patriarhia ecumenică într-o periferie bisericească unitară sub numele de Mitropolia Ortodoxă din Ungaria”, care va fi subordonată autorităților ecumenice din Constantinopol - sediul Patriarhiei - și va avea trei episcopii subordonate cu sediul în orașul de reședință al episcopului. Din delegația Patriarhiei ecumenice făceau parte mitropolitii Ghermanos al Sardelor, Dorotheos al Laodiceii și Patriarhul Veniamin I al Constantinopolului. Din delegația Bisericii Ortodoxe Române, prezidată de Patriarhul Miron Cristea, făceau parte Mitropolitul Visarion al Bucovinei și episcopii Tit al Hotinului și Andrei al Aradului. Această conferință ortodoxă greco-română a fixat punctele de reper ale discuțiilor ce vor fi purtate în legătură cu tema lor centrală: organizarea Bisericii Ortodoxe din Ungaria. “Toți trei împreună”, se precizează în proiectul de organizare, “păstorind eparhiile lor, au puterile și răspunderile pe care sfințele canoane și practica de veacuri a Bisericii le prescriu pentru demnitatea de episcop.” Acest proiect era pus în aplicare după ce Biserica Ortodoxă Română și cea sârbă și-au dat consimțământul privind acordul lor de începere a acțiunilor de organizare a Bisericii Ortodoxe din Ungaria.

Fire meditativă, profund interiorizată, Episcopul Andrei Magieru a reflectat îndelung asupra reperelor orientative ale activității sale evanghelice, precum și asupra destinului uman și a rolului omului în devenirea și în răscrucea istorică a timpului ce se zărea la orizontul Europei după izbânda războinicilor germani din 1933. În Arad au apărut presimțiri sumbre, exprimate de Eduard Găvănescu în ziarul “Știrea”, despre politica promovată de Adolf Hitler, care “se reîntorcea la vechiul imperialism și la amenințarea hotarelor existente pe baza tratatelor de la Versailles” [3].

Andrei Magieru a sosit la Arad considerând că vine acasă, printre ai săi. Pe drumul spre Arad și la instalare a fost însoțit de un grup numeros de intelectuali orădeni, care a fost perceput ca un simbol al solidarității umane în activitate.

La instalarea sa la 2 februarie 1936 ca Episcop al Aradului, Andrei Magieru a fixat coordonatele activității sale pastorale și a delimitat zonele de activitate pe care o va desfășura. El a afirmat că “două altare se ridică în fața mea, pe care voi avea grijă să țin mereu aprins focul slujbei neadormite: al Bisericii și al Patriei” [4]. Era un angajament solemn prin care fixa reperele ce-i vor orienta activitatea evanghelică. Era vorba însă de repere conturate în zona teluricului, Biserica și Patria fiind realități de sorginte divină, aici, în marea arie a păstoririi pentru care se angaja solemn în fața credincioșilor săi. Cele două activități îi impuneau convergența activității pastorale. Împlinirea destinului istoric al ființei umane impunea însă și finalități axiologice. Cele două valori absolute pe care se baza porunca divină de a da Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu erau *Vremelnicia* și *Veșnicia*. Capitalul cultural-spiritual acumulat de popor prin cumințenia, moralitatea și virtuțile sale constituie “icoana sufletească cu care un popor se prezintă în fața Veșniciei”. Capitalul cultural acumulat de o comunitate ortodoxă devine comunicabil prin cultivarea comunicării intrabisericești.

Episcopul Andrei Magieru a inaugurat în viața ortodocșilor din întreaga eparhie pe care o păstora un proces activ de comunicare ecleziastică. A urmărit să stabilească punți de legătură cu Bisericile creștine europene ai căror credincioși trăiesc alături de noi. A extins astfel zarea sufletească a credincioșilor săi. A dat acestui act de comunicare intraecleziastică un caracter instituțional încă din aprilie 1937, la un an de activitate pastorală la Arad. Pentru a consolida procesul comunicării intraecleziastice dintre credincioșii Bisericii Ortodoxe Române și credincioșii Bisericii Anglicane, au fost inițiate convorbiri de clarificare doctrinară. Să amintim și să analizăm faptele. Încă din iunie 1935, o delegație a Bisericii Anglicane a venit la București, unde, într-un dialog constructiv cu reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române, au avut loc negocieri cu reprezentanții Bisericii gazde privind definirea conceptelor cu care se lucra și stabilirea posibilităților de apropiere dintre cele două Biserici. Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a primit la 2 aprilie 1937 scrisoarea Primatului Angliei, care confirma că toate concluziile conferinței din 1935 de la București au fost aprobate de sinoadele Bisericii Anglicane cu 104 voturi pentru și 6 contra. Era vorba, deci, de o aprobare care nu putea fi contestată rațional sub nici o formă.

Delegația oficială a Bisericii Ortodoxe Române, care s-a deplasat în iunie 1936 la Londra pentru a răspunde vizitei făcute la București, a fost alcătuită din Patriarhul Miron Cristea și Episcopul Andrei Magieru. Vizita lor la Londra a prilejuit și organizarea unor manifestări religioase la catedrala din Londra și la biserica ortodoxă Sfânta Sofia din Londra, unde a fost oficiată o slujbă religioasă în limba română. Manifestările religioase s-au extins și în regiuni mai îndepărtate ale Angliei, la Oxford și Edinburgh. Revista engleză “The Christian East” a inserat în paginile sale informații care au amplificat astfel nu numai procesul comunicării ecleziastice, ci și procesul comunicării între oameni, punând în zarea lor existențială stavilă pornirilor subversive generate de adversarii creștinilor. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată la întâlnirile ecleziastice de la Oxford de doi reprezentanți ai instituțiilor academice teologice: profesorii Irineu Mihălcescu și Vintilă Popescu de la Academia Teologică din Arad. În timpul conferințelor teologice de la Oxford și Edinburgh a fost pusă o întrebare demnă de meditație pastorală: Prin ce modalități poate influența Biserica societatea omenească? E vorba, deci, de căutarea unui răspuns la o întrebare firească privind eficiența acțiunii educative exercitată de preoți pentru cunoașterea și respectarea de către oameni a principiilor evanghelice.

Stimularea comunicării de informații despre Bisericile creștine din Europa s-a concretizat și în vizite făcute în Banat și Transilvania de către reprezentanți de frunte ai unor centre teologice apusene. În aprilie 1939, când popoarele erau îngrijorate de evoluția ulterioară a relațiilor politice dintre statele europene, Episcopul auxiliar al Parisului, Henri Roger Beusart, a făcut o vizită de răsunet european în Arad, București, Blaj, Timișoara și Lugoj, pentru a detecta întrebările care

neliniștesc spiritul public românesc. A conferențiat în Sala de conferințe a Palatului Cultural despre spiritualitatea franceză și a ilustrat sensibilitatea spiritului francez pentru cultură și artă prin faptul că în anul 1939, an al unor grave amenințări, în Paris, în Capitala Franței, a fost ridicată, ca simbol al încrederii în biruința spiritului, cea de-a o sută biserică. La discuțiile ce au urmat au participat profesorii Bernard, secretarul Institutului Francez din București, Decamp, titularul catedrei de limba franceză de la Liceul “Moise Nicoară” și reprezentanți ai cultelor din Arad, care au făcut apel la forța de modelare a spiritului francez, care se poate opune amenințărilor la adresa păcii în lume.

Oaspetele francez a dorit să cunoască și alte aspecte ale întrepătrunderii culturale româno-franceze. S-a interesat de studiul limbii franceze în licee, de sistemul de educație din România, de dotarea bibliotecilor cu carte franceză, și a rămas impresionat de existența în Biblioteca Școlii Normale de Fete, care funcționa în localul de pe strada Dragalina 7, a unui interesant fond de carte franceză, îmbogățit prin grija ofițerului de origine franceză Laugier. Întrepătrunderea culturală franco-română era adânc resimțită și în zone mai largi ale culturalului. În anii premergători izbucnirii celui de-al doilea conflict mondial, în Arad, Lipova și Timișoara s-a aflat profesorul francez de la Sorbona Jean Boutière. Episcopul Andrei Magieru, care îl cunoscuse încă din anii postbelici la Oradea, i-a fost gazdă în două veri consecutive. Profesorul francez a vizitat cu acest prilej școli din Arad, a participat la nunți la Micălaca, Lipova și Timișoara, a cercetat biblioteci și a vizitat biserici.

După încheierea stagiului didactic în România, Jean Boutière s-a reîntors în Franța. Îl întâlnim la Rouen, unde predă limba franceză la Liceul “Pierre Corneille”. Susține în mediul cultural al orașului o serie de conferințe despre activitatea și opera lui Ion Creangă și lucrează la încheierea monografiei *La vie et l'oeuvre de Ion Creangă (1837-1899)*, care a văzut lumina tiparului la Paris în 1930. Publicația franceză “L’avenir d’Elbeuf” își informează cititorii din regiunea Rouen despre opera lui Creangă și despre analiza pe care istoricul literar francez a făcut-o în cartea publicată ca expresie a activității de cunoaștere și apreciere a sufletului românesc. Interesante sunt remarcile făcute asupra ariei de cunoaștere și interpretare critică a efortului intelectual făcut de Creangă pentru a păstra fondul folcloric al poveștilor și a fixa totodată locul scriitorului moldav printre povestitorii populari europeni. Jean Boutière a apreciat că Ion Creangă e un partener plin de originalitate al lui Charles Perrault și al Fraților Grimm. Studiul operei lui Creangă i-a prilejuit lui Jean Boutière comparații cu marii povestitori europeni. Evaluările făcute au devenit obiect de schimburi de opinii și de judecăți de valoare cu intelectualii români din Moldova: A. Gorovei, G. T. Kirileanu, Leca Morariu, O. Minar, D. Furtună și alții. După încetarea ostilităților militare din cel de-al doilea conflict mondial, Jean Boutière lucrează la Sorbona. Sprijină cu onestitate și discreție studenți români din Arad aflați în Capitala Franței pentru studii. Cooperează cu Tudor Vianu la studiul nuvelisticii românești și manifestă aceleași sentimente de prietenie și afecțiune pentru români.

În perioada interbelică, relațiile ecleziastice româno-engleze au fost extinse. La Oxford vom întâlni nu numai tineri români aflați la studii - Vintilă Popescu a studiat acolo -, ci și interes pentru accentuarea cooperării dintre instituțiile bisericești. Crește numărul traducerilor de texte bisericești dintr-o limbă în alta. Este remarcat profesorul Vintilă Popescu, care traducea rapoarte ale Comisiei anglicano-ortodoxă și ale congreselor religioase organizate la Oxford, unde a participat el însuși.[5] Profesorul arădean a analizat însă și probleme generate de procesul cooperării ortodoxo-anglicane. Menționăm studiile *Atitudinea teologilor anglicani față de adaosul “filioque” și problema reunirii creștinilor într-o singură Biserică* [6], *Hirotonia și consacrarea în Biserica Anglicană* [7] și *Învățătura diferitelor Biserici creștină despre preoție* [8]. În toate trei găsim informații care facilitau actul apropierii instituțiilor ecleziastice ortodoxe de cele anglicane și invers. Însă Vintilă Popescu a desfășurat la Londra o activitate continuă de organizare a activității Bisericii Ortodoxe din Capitala Angliei în anii 1964-1969, când i s-a încredințat conducerea parohiei ortodoxe române din Londra. Activitatea constructivă în direcția cooperării ecleziastice anglo-române a fost dublată de continuarea informării publicului românesc prin revista “Biserica și școala” din Arad, în paginile

căreia a publicat în anul 1938 studii cu tema *Congresele religioase mondiale din Anglia*. Aproximarea și cooperarea celor două instituții bisericești ale lor a fost și obiectiv al activității Episcopului Harold Buxton al Gibraltarului și a Episcopului Andrei Magieru al Aradului, care, ambii, s-au considerat angajați în acțiuni de îmbogățire a patrimoniului cultural al popoarelor lor. Episcopul Harald Buxton al Gibraltarului a asistat la deschiderea anului universitar 1938-1939 la Academia Teologică din Arad, unde a venit însoțit și de doi studenți, într-o toamnă când în unele părți ale continentului se ridicau nori negri vestitori de timpuri grele.

Cel de-al doilea conflict mondial a determinat schimbări ample și dereglări funcționale în viața popoarelor și a statelor. Un aspect comun ce se constata în statele atinse de flacăra aspră a războiului a fost dereglarea instituțiilor sociale care asigurau funcționarea statului. Fenomenul dereglării funcționale a instituțiilor a prezentat aspecte diferențiate de la stat la stat în Europa Răsăriteană. Diferențele au fost determinate de mulți factori, printre care enumerăm: gradul de deteriorare a instituțiilor fundamentale: justiție, armată, școală, sănătate publică etc., de tradițiile de educație civică și de sănătate psihică ale comunității naționale, de spiritul de solidaritate și demnitate al grupurilor și de capacitatea de rezistență psihică a indivizilor, care, în conduita germanilor de lângă noi pe linia de front, aveau tăria de a afirma: "ich bin Deutsch!". Instituțiile ecleziastice ale statelor și cele culturale, care le erau auxiliare, au resimțit din plin urmările crizei de schimbare care le afectase existența.

După abolirea Monarhiei la sfârșitul anului 1947, deteriorările, limitările, dereglările și reducerile financiare instituționale s-au ținut lanț. Episcopul Andrei Magieru a denumit acest proces de destabilizare și sărăcire a competenței educative a instituțiilor cultural-educative "pârjolire instituțională" [9], care exprimă "agresivitatea statului" față de instituțiile cultural-educative menite să transmită valori și să ofere modele ce reprezintă patrimoniul sufletesc al națiunii și al umanității. Enumerăm din șirul lung de acte agresive statale și partinice câteva exemple edificatoare. La 19 februarie 1948, rectorul Academiei Teologice, Ilarion Felea, informează Biroul Cenzurii din Arad că, în conformitate cu ordinele primite de la acest Birou, a epurat din Biblioteca instituției pe care o conduce publicații și cărți care au apărut în diferite orașe ale țării, precum "Țara Bârsei" (Brașov), "Tinerimea Română" (București), "Mitropolia Moldovei" (Iași), "Societatea de mâine" (Cluj), "Cronica Hușilor", "Revista generală a învățământului" (București), "Cele trei Crișuri" (Oradea), precum și manuale școlare elaborate de G. N. Costescu, Simion Mehedinți. De asemenea, au fost epurate anuare școlare, dări de seamă, regulamente și legi. Acțiunea de epurare a continuat, a fost extinsă și la biblioteci parohiale și școlare. Biblioteca Școlii Normale de Fete și cea a Liceului "Moise Nicoară" au fost crunt lovite din cauza cărților în diferite limbi europene înscrise în registrele lor inventare.

Alt act agresiv a constat în încetarea apariției unor publicații, a anuarelor școlare și a cărților înscrise în volumele *Publicații interzise*, publicate de Ministerul Informațiilor și Artelor. La 10 august 1948, apariția revistei "Biserica și școala" a fost suspendată pe baza unei dispoziții date de Cenzura din Arad. Toate intervențiile făcute de autoritățile bisericești ortodoxe ale Aradului pentru ridicarea suspendării au fost respinse de reprezentanții puterii politice. Acțiunile represive au fost extinse și în lumea instituțiilor școlare. Cu toate intervențiile făcute de episcopul arădean pe lângă autoritățile superioare ale statului, de la ministrul Cultelor până la primul-ministru, Ministerul Cultelor a rămas intransigent și nu a aprobat ca la Arad să funcționeze un institut teologic de grad universitar, iar factorul politic cerea cu insistență să fie respectate dispozițiile ministeriale, motivând mereu că funcționarea unui institut teologic de grad universitar la Arad contravine legislației cultelor în vigoare, și cerând categoric ca instrucțiunile factorului politic să fie respectate de Biserica Ortodoxă. Acțiunile represive generate de factorul politic au fost însoțite de acte de manipulare a conștiinței studenților aflați la centrele de îndrumare preoțească sau la facultăți. În programa cursurilor au fost incluse teme de orientare politică. Folosind informațiile oferite de profesorul M. Săsăujan [10], am reținut câteva titluri: "Despre cooperare", "Lupta pentru dezvoltarea culturii în Republica Populară Română în sprijinul patriotismului și internaționalismului

proletar”, “Prelucrarea rezoluțiilor Partidului Muncitoresc Român care au legătură cu activitatea preoțimii”, “Agricultura socialistă și viața țăranului cel harnic”, “Democrația sovietică, democrația cea mai avansată din lume”, “Rolul istoric și decisiv al URSS în zdrobirea fascismului și eliberarea popoarelor de sub jugul fascist”, “Despre Stalin. Viața și opera”, “Creștinism și democrație”, “Regimul de democrație populară, formă a dictaturii proletariatului”, “Pedagogia în URSS”, “URSS, patria socialismului, forța principală a lagărului păcii, democrației și socialismului”, “Imperialismul, stadiul ultim al capitalismului. Caracteristicile și contradicțiile imperialismului”, “Planurile cincinale staliniste”, “Agricultura socialistă colhoznică”, “Originea și caracterul celui de-al doilea război mondial”, “Învățătura marxist-leninistă despre clase și lupta de clasă”. Sunt teme care vizau îndoctinarea preoților.

Activitatea guvernamentală de dereglare și secătuire a instituțiilor cultural-educative a fost extinsă și în lumea rurală arădeană, unde în decursul anilor s-au afirmat preoți-cărturari [11] și învățători distinși în conducerea unor instituții și organizații culturale. Din 40 de case de cultură au reușit să se mențină numai 8. În raportul Sinodului către Adunarea Eparhială din 1947 se precizează că toate manualele de religie utilizate în școala primară și în educația adulților au fost blocate la Ministerul Informațiilor.[12] Efecte negative au fost resimțite și în parohiile ortodoxe române din Ungaria și Iugoslavia, unde se constată întârzieri mari în achitarea salariilor preoților și învățătorilor, desființări de posturi, epurări de cărți românești, dificultăți în comunicarea instituțiilor ortodoxe și altele nejustificate. Preoții Simeon Cornea din Bătania (Ungaria) și Gherasim Andru din Sarcia (Iugoslavia), cărora le revenea responsabilitatea comunicării cu instituțiile bisericești ortodoxe, sunt blocați în multe acțiuni bisericești și culturale și interogați de autoritățile statale asupra actelor bisericești privind utilizarea limbii române și a surselor informative românești.

În acest timp de “părjolire instituțională”, Episcopul Andrei Magieru s-a afirmat ca un promotor neobosit al activismului ortodox, curajos și rațional în acțiune, pentru a da Cezarului ce e al Cezarului și Veșniciei ce i se cuvine. Unele acte ale sale i-au entuziasmat pe arădeni. La 30 iulie 1945, într-o ședință a Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, a redactat și copiat în mai multe exemplare o declarație, semnată de 10 episcopi ortodocși prezenți la ședință, în care i se cerea Patriarhului Nicodim, președintele Sinodului, să intervină la Guvernul României pentru a se obține un regim drept, corect și rațional pentru preoții deținuți în Lagărul din Caracal, care au fost internați fără a fi chemați în prealabil în fața unei comisii de judecată din care să facă parte și reprezentanți ai Bisericii. Episcopul Aradului cerea ca cei 90 de preoți aflați în Lagărul din Caracal să fie supuși imediat unui act de judecare și evaluare legală a delictelor politice ce li se impută, iar cei găsiți nevinovați să fie eliberați neîntârziat. Episcopul Andrei Magieru cerea Ministerului de Interne să fie de acord ca în comisiile constituite în acest scop să facă parte neapărat reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române care să aibă asentimentul autorității bisericești. Propunerile făcute de Andrei Magieru de condamnare a preoților la un proces “de ispășire duhovnicească” au fost semnate de episcopii Caransebeșului, Clujului, Argeșului, Oradiei și ai altor eparhii din Țară.

Andrei Magieru și-a continuat activitatea sa de susținere și ocrotire a instituțiilor culturale, de ajutorare a nedreptăților de către regimurile opresive din țările răsăritene - cum a fost cazul Elenei Goldiș, al rabinului arădean Nicolae Schonfeld, al tinerilor elevi de la Școala Normală aflați sub presiune morală după emigrarea părinților în Israel, și a altor mulți nedreptățiți -, a sprijinit activitatea profesorului Vintilă Popescu, ales paroh al parohiei ortodoxe din Londra; s-a luptat pentru ajutorarea preoților din Apuseni; l-a invitat în mai 1940 pe profesorul american Ch. U. Clarck de la City College din New York să vină la Arad și să vorbească la Palatul Cultural din oraș despre sistemul politic din SUA. Prin multe acțiuni bisericești, politice și culturale pe care le-a inițiat și la care a participat, Episcopul Andrei Magieru a inițiat și a susținut cu consecvență o politică de deschidere și apropiere ecleziastică față de Bisericile europene. Activitatea sa a fost cunoscută. A fost amenințat cu pensionarea, trimiterea la mănăstire, chiar cu suprimarea din viață. N-a răspuns, n-a dat explicații, a tăcut și a continuat să acționeze, fiind convins în sine că omul,

după definiția lui Goethe, se definește prin acțiune. E lecția tăcerii și a acțiunii temerare, cinstite, hotărâte pe care ne-a transmis-o.

Concluzii. La sfârșitul acestei sumare prezentări a activității pe care a desfășurat-o Episcopul Andrei Magieru, câteva idei finale se impun în mod logic. Ierarhul arădean a urmărit cu tenacitate și consecvență să consolideze *statutul ecleziastic european* al Bisericii Ortodoxe Române. A imprimat activității sale un caracter constructiv în sensul că a inițiat o acțiune, o schimbare, dar nu a rămas în acest punct al finalizării verbale a inițiativei, ci a acționat prin acte concrete pentru a deveni realitate socială în procesul evanghelic. Cu o formulare sintetică, a depășit predica și a urmat șirul de acte religioase: slujbă bisericească, spectacol coral, convorbiri doctrinare între parteneri, efectuarea de vizite și multe aspecte practice ale procesului evanghelic. Recurgând la altă expresie sintetică: a construit acțiunea religioasă. În ziua de 3 iulie 1944, când bombele explodau în Păduricea orașului, a plecat de la reședința sa spre locul bombardat pentru a ajuta răniții și muribunzii, ne spune unul dintre contemporanii săi. A tăcut și a acționat. De aceea, orice analiză și prezentare a vieții Episcopului Andrei Magieru înseamnă căutarea sensului faptelor sale.

BIBLIOGRAFIE

1. Pavel Roșca, *Învățămintul primar ardelean*, în "Transilvania", Banatul, Crișana, Maramureșul, 1918-1928", Cultura Națională, 1929, p. 1030
2. Vasile Popeangă, Vasile Pop, *Episcopia Aradului în vremuri de răscruce istorică, 1918-1948*, Colecție de documente, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, Arad, 2006, p. 558
3. Eduard Găvănescu, *Între Hindenburg și Hitler*, în "Știrea", nr. 24, anul II, 1932
4. xxx *Actele și dezbaterile Adunării Eparhiale din Eparhia Ortodoxă a Aradului*, Diecezana, 1937, p. VI
5. Mihai Săsăujan, *Academia de Teologie ortodoxă din Arad în perioada interbelică*, Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad, 2004, p. 104
6. xxx "Ortodoxia", nr. 10, anul X, 1958
7. xxx "Glasul Bisericii", nr. 4, anul XX, 1961
8. xxx "Glasul Bisericii", nr. 5-6, anul XX, 1961
9. Vasile Popeangă, *Eparhia Aradului în perioada instituționalizării culturii naționale, 1807-1948*, Vasile Goldiș University Press, Arad, 2006, p. 376
10. Mihai Săsăujan, *Academia de Teologie ortodoxă din Arad în perioada interbelică*, Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad, 2004, p. 282
11. Pavel Vesa, *Clerici cărturari arădeni de altădată*, Gutenberg Univers, Arad, 2008;
12. xxx Arhiva Episcopiei Ortodoxe Române Arad (A.E.O.R.A.), doc. IV - 61 - 1948